

PREVENTIVNÍ PROGRAM

ZŠ a MŠ Kostelec na Hané, školní rok 2023/2024

Název školy: ZŠ a MŠ Kostelec na Hané

Adresa: Sportovní 850, Kostelec na Hané

Telefon: 582 373 840

E – mail: skola@skolakostelec.cz

Ředitel: Mgr. Bc. Oldřich Bezdomnikov

Zástupci: Mgr. Václav Slovák, Ph.D., Mgr. Dagmar Smékalová

Metodik prevence: Mgr. Alena Kvapilová, Mgr. Kateřina Matějková

OBSAH

1. Úvod	3
3. Cíle programu	5
5. PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ PREVENCE.....	6
6. Konzultační hodiny preventivního týmu, kontakty	10
7. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	11
8. SOUČASNÁ SITUACE	12
9. DETAILNÍ ROZPRACOVÁNÍ PREVENTIVNÍCH AKTIVIT PRO ŽÁKY 1. a 2. STUPNĚ	13
9.4 Proškolení pedagogických pracovníků v problematice sociálně patologických jevů	24
9.5 Detailní vyhodnocení preventivních aktivit s pedagogy.....	24
10. Spolupráce s rodiči a veřejností.....	24
10.1 Proškolení rodičů v problematice sociál. patolog. jevů – aktuální situace diagnostika řešení, prevence	24
10.2 Proškolení a seznámení s preventivním týmem.....	25
10.3 Podpora a rozvoj aktivní formy spolupráce s rodiči	25
10.4 Třídní schůzky	25
10.5 Spolupráce s veřejností	26
10.6 Propagace	27
11. aktivity pro ŽÁKY – specifická a nespecifická prevence.....	27
11.1 Specifická prevence - ve výuce	27
11.2 Preventivní programy	28
11.3 Jednorázové besedy, skupinové práce	28
11.4 Specifická prevence selektivní /indikovaná/	29
11.5 Nespecifická prevence.....	29
11.6 Zdroje odborné literatury pro pedagogy.....	30
11.7 Prevence proti syndromu vyhoření u pedagogů	31

PŘÍLOHA I: Preventivní programy

PŘÍLOHA II: Základní záměry školní preventivní strategie

1. ÚVOD

Nárůst rizikových projevů chování je celospolečenským problémem. Týká se i dětí, které navštěvují základní školu. A to nejen žáků II. stupně, ale i dětí na I. stupni ZŠ.

Proto je důležité věnovat této problematice na základních školách velkou pozornost. Nejinak je tomu i na naší škole.

Z tohoto důvodu každoročně zpracováváme a realizujeme preventivní program školy (PPŠ), pomocí kterého se snažíme, v rámci možností školy a ve spolupráci se zákonnými zástupci žáků, předcházet výskytu rizikových projevů chování.

Program je realizován ve dvou částech – na I. a na II. stupni. Tyto části netvoří uzavřené celky, ale plynule na sebe navazují. Témata prevence jsou přizpůsobena věku žáků.

Plnění programu je založeno na spolupráci všech pracovníků školy, za podpory vedení, předpokládá se spolupráce se zákonnými zástupci, se zřizovatelem.

Mimo vyučovací předměty je program realizován také prostřednictvím preventivních programů, adaptačních kurzů, besed, přednášek, aj. Jedná se o programy zaměřené na vzájemné poznávání žáků a zlepšení vztahů mezi nimi (adaptační kurzy), na prevenci šikany, kyberšikany, prevenci rizikového sexuálního chování, na zdravou výživu. Některé preventivní akce jsou organizovány přímo školou, na některé zveme externí odborníky.

Nabízíme také výběr různých volnočasových aktivit – sportovně, dramaticky či hudebně zaměřených.

Pedagogové se v oblasti prevence účastní vzdělávacích akcí, nebo se sebevzdělávají. Ve škole je k dispozici odborná literatura, ze které mohou čerpat.

Od března roku 2018 je škola také zapojena do celostátního projektu Nenech to být (NNTB), což je internetový systém a také mobilní aplikace, která je jakousi elektronickou schránkou důvěry.

Škola chce nadále předcházet rizikovým projevům chování, mezi které patří hlavně:

- Agrese a násilí
- Záškoláctví
- Šikana a kyberšikana
- Užívání návykových látek (především tabáku, dále pak alkoholu a drog)
- Rizikové sexuální chování
- Rasismus
- Vandalismus a netolismus

2. LEGISLATIVA

Preventivní program vychází z těchto materiálů:

Zákony:

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Vyhlášky:

- Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
- Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů

Metodická doporučení:

- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních-č.j.:21291/2010-28, součástí jsou tematické přílohy 1-22 k jednotlivým typům rizikového chování

Strategie:

- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2027

Plány:

- Akční plán realizace Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019- 2021
- Strategický protidrogový plán Olomouckého kraje na období 2019-2027
- Krajský plán primární prevence rizikových projevů chování v Olomouckém kraji na léta 2023 – 2026
- Akční plán realizace politiky v oblasti závislostí a závislostního chování OK 2023 -2024

3. CÍLE PROGRAMU

Hlavním cílem programu je omezit nebezpečí, které pro jedince i společnost představuje zneužívání návykových látek a ostatní rizikové chování. K tomu je nutné zvyšovat odolnost dětí a mládeže vzhledem k užívání drog, ovlivňovat názory a postoje mládeže, nedopustit vzniku závislosti na drogách, zabránit distribuci drog ve škole. Současně je důležité zvýšit informovanost všech pracovníků školy, rodičů, žáků i širší veřejnosti.

Podporujeme vlastní aktivitu žáků a jejich sociálně komunikativní dovednosti. Snažíme se začleňovat méně průbojné žáky do kolektivu a odstraňovat nevhodné chování mezi žáky.

Do prevence jsou zapojeni všichni členové pedagogického sboru.

Prevence projevů rizikového chování u dětí se v tomto školním roce zaměřuje především na aktivity v oblastech:

- a) Užívání tabákových a nikotinových výrobků a jiných návykových látek
- b) Násilí, šikanování, kyberšikana
- c) Vandalismus
- d) Záškoláctví
- e) Psychické krize

4. METODY A FORMY PREVENCE

Konkrétní aktivity podporující primární prevenci:

- výchova k odpovědnosti za zdraví své i ostatních – vytváření eticky hodnotných postojů a způsobů chování

- akce zaměřené na zvyšování právního povědomí (využití nabídek různých druhů spolupráce s Policií ČR a městskou policií)
 - na základně průzkumu zaměřeného na zneužívání návykových látek věnovat i nadále zvýšenou pozornost prevenci kouření. Pokračovat v osvětě v rámci hodin OV, RV, třídnických hodinách atd.
 - podporovat dovednost volby správné životosprávy - prevence poruch příjmu potravy – mentální anorexie a bulimie (v rámci hodin OV a RV)
 - přednášky, besedy a pořady věnované sexuální výchově a prevenci AIDS (absolvování vybraných pořadů dle nabídky na základě zkušeností s jejich úrovní z minulých let.)
 - zvyšování příznivého klimatu ve třídních kolektivech formou organizování výletů, exkurzí, ŠVP, lyžařského výcvikového kurzu atd.
 - organizování akcí směřujících k oživení klimatu ve škole a zábavnou formou zpříjemnění školního prostředí (tematické dny, sportovní akce, víkendové výjezdy atd.)
 - široká nabídka volnočasových aktivit
 - účast v literárních, výtvarných, sportovních a jiných soutěžích
 - školní parlament - rozvíjí zodpovědnost žáků za širší společenství a vzájemné soužití.
- Je prostorem pro zapojení žáků do organizace školy. Pravidelná setkání umožňují kontinuální práci a prevenci problémů ve třídách.

5. PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ PREVENCE

Metodik prevence: Mgr. Kateřina Matějková - II. stupeň

Mgr. Alena Kvapilová – I. stupeň

Dle Vyhlášky o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních č.72/2005 Sb. Ve znění pozdějších předpisů dle Školského zákona č. 564/2004 Sb. - příloha 3: standardní činnosti školy, bod II. Standardní činnosti školního metodika prevence vyplývá, že školní metodikové mimo jiné:

- koordinují tvorbu preventivního programu, kontrolují realizaci
- koordinují a účastní se činnosti školy zaměřené na prevenci rizikového chování
- metodicky vedou ostatní pedagogické pracovníky v oblasti a koordinují jejich vzdělávání v oblasti prevence

- koordinují spolupráci školy s orgány státní správy a samosprávy, s dalšími institucemi a zařízeními v rámci prevence a řešení rizikových projevů chování
- spolupracují s třídními učiteli při prevenci i řešení rizikových projevů chování
- o všech činnostech si vedou písemnou dokumentaci, mezi kterou patří:
 - a) Preventivní program školy – je vypracováván každoročně na základě evaluace předchozího školního roku
 - b) Školní preventivní strategie – dlouhodobý program prevence, vychází z Krajské preventivní strategie
 - c) Program proti šikanování – vymezuje prevenci a řešení šikany
 - e) Krizový plán školy – návod, jak postupovat při výskytu rizikového chování ve škole

Školní poradenské pracoviště

Od září 2016 pracuje na naší škole inovované Školní poradenské pracoviště (ŠPP) - je to tým odborníků, kteří ve škole poskytují poradenské služby žákům, jejich rodinným zástupcům a ostatním pedagogům. Tyto služby jsou zaměřeny jak na práci s riziky, které mohou nepříznivě ovlivňovat průběh studia, tak i na podporu osobnostního rozvoje žáků.

Složení ŠPP - výchovný poradce pro I. a II. stupeň, metodici prevence pro I. a pro II. stupeň, speciální pedagog, školní psycholog a zástupce MŠ. Členové týmu ŠPP se schází na pravidelných pracovních poradách, většinou jednou měsíčně, v případě potřeby i častěji. Společně konzultují a řeší situace vyžadující intervenční nebo preventivní péči některého ze členů ŠPP, případně konzultaci s rodiči, pedagogy nebo zprostředkování jiné odborné péče. Pracoviště klade důraz na citlivost a důvěrnost jednání v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů.

Členové ŠPP mají celou řadu kompetencí, zde jsou zmíněny pouze ty, které souvisejí s prevencí a řešením rizikových projevů chování u žáků. Kompetence metodiků prevence pro I. a II. stupeň již byly zmíněny v kapitole 2.1. Všichni členové spolupracují s vedením školy, s ostatními členy ŠPP, s třídními i netřídními pedagogy.

Výchovný poradce – Mgr. Marcela Kiebelová

- Svolává výchovné komise - řeší a projednává studijní a výchovné problémy.
- Zajišťuje kontakt s orgány státní správy a samosprávy, s dalšími institucemi a zařízeními v rámci prevence a řešení rizikových projevů chování.

Školní psycholog – Mgr. Marie Linhartová

- Provádí mapování rizikového chování, pravidelně jej analyzuje a navrhuje konkrétní opatření.
- Poskytuje žákům krizovou intervenci a neodkladnou psychologickou pomoc.
- Poskytuje poradenskou a terapeutickou podporu při zvládání školních, rodinných či jiných osobních problémů žáků.
- Odborně pracuje s celým týmem školy (vedení školy, pedagogové, třídní kolektivy, jednotlivci, rodiče žáků)
- Zprostředkovává další odbornou péči.
- Spolupracuje s dalšími specializovanými pracovišti či odborníky.

Speciální pedagog – Mgr. Michaela Sontáková

- Ve spolupráci s třídními učiteli vyhledává děti se speciálními vzdělávacími potřebami.
- Spolupracuje s pedagogy na tvorbě IVP (Individuální vzdělávací plán), IVyP (Individuální výchovný plán).
- Shromažďuje relevantní informace o speciálních vzdělávacích potřebách žáků.
- Komunikuje se školskými vzdělávacími zařízeními.
- Zajišťuje potřebnou administrativu o žácích se specifickými vzdělávacími poruchami.
- Doporučuje žáky se specifickými vzdělávacími potřebami ke speciálnímu vyšetření.
- Koordinuje reedukační a intervenční programy pro žáky.
- Konzultuje s rodiči i s pedagogy výsledky vyšetření žáků.

Koordinátor MŠ – Mgr. Hana Hublarová

- Monitoruje děti v MŠ z hlediska výskytu výchovných i vzdělávacích obtíží.
- Schůzek ŠPP se účastní zejména před zápisem dětí do 1. tříd a seznamuje členy poradenského pracoviště s poznatky pedagogů z MŠ.

Ostatní školní subjekty participující na prevenci

Ředitel školy – Mgr. Bc. Oldřich Bezdomník

- Zodpovídá za školní poradenské služby, tedy za činnost ŠPP.
- Má odpovědnost za podporu, vytváření a realizaci preventivního programu školy.
- Často se účastní jednání poradenského pracoviště.
- Pomáhá při řešení výskytu rizikového chování u žáků.
- Je přítomen schůzek výchovných komisí a jednání s rodiči.

Třídní učitelé

Jsou jednou z nejdůležitějších součástí preventivního týmu v širším pojetí, protože jsou v nejbližším a často nejčastějším kontaktu se žáky své třídy, znají jejich zákonné zástupce, rodinnou situaci.

- Spolupracují s metodikou prevence a ŠPP, podílí se na realizaci preventivního programu.
- Všímají si náznaků či výskytu rizikových forem chování, snaží se je řešit a v případě potřeby se obracejí na metodika prevence.
- Každý měsíc vyplňují formulář o výskytu rizikového chování u žáků ve třídě, o řešení, spolupráci s dalšími odborníky, případně výchovná opatření.
- Na začátku školního roku tvoří se třídou společná pravidla a dbají na jejich dodržování, seznamují žáky se školním řádem.
- Zajišťují včasnou intervenci, pokud se objeví ve třídě problémy.
- Podporují pozitivní vztahy mezi žáky ve třídě i se žáky z jiných tříd.
- Spolupracují se zákonnými zástupci.

Ostatní pedagogičtí pracovníci

- Spolupracují se školním poradenským pracovištěm, podílí se na realizaci preventivního programu.
- Monitorují náznaky výskytu rizikového chování.
- Podporují pozitivní vztahy mezi žáky.
- Začleňují preventivní témata do výuky svých předmětů.

Zákonní zástupci

Spolupráce se zákonnými zástupci žáků je důležitou součástí prevence rizikového chování. Ne vždy je tato forma spolupráce ze strany rodičů přijímána. Rodiče se v některých případech snaží o omlouvání chování svého dítěte, o zatajování skutečností, nesouhlasí s případnými výchovnými prostředky, ani s doporučenou následnou odbornou pomocí. Ve většině případů však zákonní zástupci se školou v zájmu svého dítěte spolupracují a jsou nápomocni při řešení problémů.

Stále hledáme nové cesty, jak zapojit zákonné zástupce více do života školy.

Na třídních konzultacích jsou zákonní zástupci seznámeni s existencí preventivního plánu, s metodikou prevence, výchovným poradcem.

V případě výskytu rizikového chování jsou rodiče vždy informováni, je jim sdělen postup a výsledek řešení problému, případně nabídnut kontakt na další odbornou pomoc.

Pro rodiče byly také v minulých letech pořádány přednášky a besedy s odborníky v oblasti prevence rizikového chování, o tyto akce byl však jen minimální zájem.

6. KONZULTAČNÍ HODINY PREVENTIVNÍHO TÝMU, KONTAKTY

Ředitel školy: Mgr. Bc. Oldřich Bezdomník

Tel.: 608 863 515, <mailto:reditel@skolakostelec.cz>

Konzultace po dohodě

KDE: ředitelna

Metodik prevence: Mgr. Kateřina Matějková - II. stupeň

Tel.: 777063515, <mailto:KMatejkova@skolakostelec.cz>

Konzultace: v pondělí - po dohodě v odpoledních hodinách

KDE: kabinet dějepisu (II. stupeň)

Metodik prevence: Mgr. Alena Kvapilová – I. stupeň

Tel.: 733115238 <mailto:AKvapilova@skolakostelec.cz>

Konzultace: v pondělí – po dohodě v odpoledních hodinách

KDE: třída III. A (I. stupeň)

Výchovný poradce: Mgr. Marcela Kiebelová, II. Stupeň

Mgr. Dagmar Smékalová pro zápis dětí do 1. ročníků

Tel.: 777063515 <mailto:MKiebelova@skolakostelec.cz>

Konzultace po domluvě

KDE: kabinet výchovného poradce

Školní psycholog: Mgr. Marie Linhartová

Tel: 737819269 <mailto:psycholog@skolakostelec.cz>

Konzultace po domluvě

KDE: 4.NP budova nové školy

7. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zřizovatelem Základní školy je město Kostelec na Hané. Jde o školu úplnou, zpravidla se dvěma paralelními třídami v devíti postupných ročnících. Škola je spádová pro okolní neúplné školy, nebo pro děti z obcí, ve kterých základní škola chybí. Dojíždějí k nám děti z Bílovic, Hluchova, Stařechovic, Služína, Čelechovic, Lešan, ale také ze Stražiska či Prostějova. Základní škola zajišťuje vzdělávání dle Školského zákona č. 561/2004 Sb. - základní vzdělávání je realizováno dle ŠVP „Žáci žákům“.

Výuka ZŠ je realizována ve dvou oddělených budovách. Historická budova na Jakubském náměstí je trojpodlažní stavba určená pro 1. - 5. ročník. Tvoří ji 11 učeben pro 10 tříd a dvě oddělení družiny. Třídy jsou v odpoledních hodinách využívány Základní uměleckou školou Plumlov.

Novější budova pro 6. – 9. ročník je od Jakubského náměstí vzdálena asi 150 metrů, jde o pětipodlažní pavilon pro 11 kmenových tříd, s odbornými učebnami, dílnami, chemickou laboratoří. Sídli zde vedení školy, budovu doplňuje školní jídelna, sportovní hala, městská knihovna.

Kapacita školy je 600 žáků, průměrná naplněnost třídy je 20 žáků. Školní družina s kapacitou 120 žáků a pěti odděleními je primárně určena pro žáky I. stupně.

V tomto školním roce jsou žáci rozděleni do 21 tříd, z toho 11 tříd je na prvním stupni, 10 tříd na stupni druhém. Třída 5.B je v letošním roce umístěna v budově II. stupně.

Od roku 2003 je součástí organizace i mateřská škola s kapacitou 120 dětí. Je obsazena ve čtyřech třídách.

Stravování žáků je zabezpečeno ve školní jídelně, kde se denně připravují obědy pro ZŠ a MŠ.

V době mimo vyučování, ale i o přestávkách mohou žáci navštěvovat městskou knihovnu, která sídlí přímo v budově školy. Žáci této možnosti hojně využívají. Škola s knihovnou úzce spolupracuje, místní knihovnice připravuje pro žáky školy různé přednášky a akce realizované ve vyučování, v době fungování školní družiny, nebo v době po vyučování.

Máme také vynikající sportovní zázemí. Budova pro druhý stupeň je přímo propojena s městskou sportovní halou, která je využívána pro hodiny tělesné výchovy a pro sportovní kroužky. Před školou je vybudován zcela nový sportovní areál s víceúčelovými hřišti, tenisovými kurty, běžeckým oválem a herními prvky pro menší děti.

8. SOUČASNÁ SITUACE

Primární prevence probíhá na základě metodických pokynů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) a podle Školního vzdělávacího programu (ŠVP) v příslušných vyučovacích předmětech, při nepravidelných třídnických hodinách a je realizována prostřednictvím volnočasových aktivit.

Analýza současného stavu vychází z hodnocení preventivního programu za minulý školní rok.

Největším problémem minulého školního roku bylo užívání různých nikotinových výrobků (lyfty, cigarety) a hlavně kouření elektronických cigaret v budově školy. Bohužel je kouření dětí často tolerováno rodiči. V jednom případě se vyskytlo požití alkoholu žákem.

Loňskou novinkou bylo užívání kratomu, který si děti bohužel mohou volně zakoupit. Žáci byli poučeni o možných rizicích, rodiče všech žáků byli informováni o nebezpečí užívání této látky prostřednictvím Bakalářů.

V loňském roce docházelo také k častým projevům skrytého záškoláctví. Rodiče děti nechávají doma, omlouvají je i v případě, že nejsou nemocné. Neřešili jsme žádnou neomluvenou absenci.

Dalším problémem byl vandalismus, potýkali jsme se s ničením školního majetku, s poškozováním lavic, zařízení na WC a jinde.

Výčet rizikových projevů chování zaznamenaných v uplynulém školním roce:

- nejčastější – neplnění školních povinností
- nevhodné, v několika případech až agresivní chování vůči spolužákům
- ničení majetku školy, vandalismus
- záškoláctví
- zneužití mailu spolužáka
- kouření v budově školy
- vulgární vyjadřování vůči spolužákům i učitelům
- používání mobilních telefonů ve výuce i o přestávkách
- pozdní příchody do hodin

Všechny projevy rizikového chování zachycené ve škole byly řešeny výchovnými prostředky třídními učiteli, metodikem prevence, školní psychologkou, vedením školy.

Stále problematičtější se stále jeví dodržování elementárních zásad slušného chování u dětí. Jsou vulgární, dochází k ničení školního majetku. Škola se v rámci vzdělávacího i výchovného procesu snaží v tomto směru působit na žáky, byla také zavedena přísnější výchovná opatření při porušování školního řádu, což vedlo k částečnému zlepšení situace.

Na základě porovnání výsledků závěrečných Zpráv o činnosti školy z minulých let se přes výše uvedené skutečnosti jednoznačně vykazují lepší výsledky ve výchovně vzdělávací práci (snížení počtu neomluvených hodin, zlepšení prospěchu žáků, pokles stížností spoluobčanů na žáky školy, nebyl zaznamenán případ užití jiné návykové látky než tabáku).

Od letošního školního roku je opět povoleno používání mobilních telefonů o přestávkách, doufáme, že dojde ke zmírnění projevů vandalizmu a že užívání telefonů nepovede k nárustu výskytu kyberšikany.

Od září bude fungovat školní parlament, z každé třídy II. stupně budou dva volení zástupci na pravidelných schůzkách přednášet své návrhy a připomínky k chodu školy.

Byla obnovena schránka důvěry, která je umístěna u šaten v přízemí školy.

Problémům se snažíme předcházet preventivními programy a opatřeními (např. zvýšené dozory na chodbách, v šatnách i na toaletách), a pokud se vyskytnou, jsou oznámeny vedení školy, zákonným zástupcům a dle závažnosti řešeny výchovnými prostředky pedagogy, metodikem prevence, výchovným poradcem, případně ve spolupráci s ŠPP (Školním poradenským pracovištěm), PPP (Pedagogicko-psychologickou poradnou) v Prostějově, s OSPOD (Orgánem sociálně-právní ochrany dětí), případně s Policií České republiky.

9. DETAILNÍ ROZPRACOVÁNÍ PREVENTIVNÍCH AKTIVIT PRO ŽÁKY 1. a 2. STUPNĚ

9. 1 Detailní rozpracování preventivních aktivit pro žáky 1. stupně

1. A, 1. B, 1. C / Mgr. Svobodová Kateřina, Mgr. Křenková Jarmila, Mgr. Bartáková Petra /

➔ Znáám školního metodika prevence

Seznámení žáků a rodičů s činností školního metodika prevence /dále jen ŠMP/.

KDO - metodik prevence, třídní učitelka

KDY – září, říjen

➔ **Tvoříme pravidla chování v naší třídě**

Diskuse, prožitková aktivita.

KDO – třídní učitelka

KDY – září (1. pololetí), únor, březen (2. pololetí)

➔ **Adaptační program „Z pohádky do pohádky“**

Zásady slušného chování, prostřednictvím pohádek.

KDO – třídní učitelky

KDY – září

➔ **Znám možnosti, jak využít volný čas**

Nábor organizací, které ve městě, či blízkém okolí nabízejí volnočasové aktivity.

KDO – vedení školy, třídní učitel, ostatní učitelé, organizace

KDY – začátek školního roku, v průběhu roku

➔ **Škola jinak** (navazování vztahů mezi spolužáky 1. a 2. stupně)

KDO – žáci 8. a 9. ročníků

KDY – prosinec

➔ **Preventivní program - Aktovka plná her** (podpora nově vznikajícího kolektivu, snadnější zapojení mezi děti, posílení při vytváření společného ducha třídy)

KDO – P- centrum Olomouc

KDY – 1. pololetí – dle nabídky p - centra

➔ **Preventivní program pí. Kafkové** – navazování vztahů v třídním kolektivu

KDO – pí. Kafková, ŠMP

KDY – 2. pololetí – dle nabídky

➔ **Rozhovory U-Ž** – třídní učitel povede prožitkový program na téma: Jak se cítím v kolektivu třídy, Co mi udělalo radost tento měsíc, Trápí tě něco, Co tě potěšilo, a další, podle aktuální nálady kolektivu třídy.

KDO – třídní učitel

KDY – 1x za měsíc

2.A, 2. B / Mgr. Sontáková Michaela, Mgr.Humeníková Kateřina /

➔ **Tvoříme pravidla chování v naší třídě**

Diskuse, prožitková aktivita.

KDO – třídní učitelka

KDY – září (1. pololetí), únor, březen (2. pololetí)

➔ **Adaptační projekt Tři, dva, jedna – začínáme - Záchrana Ostelonu**– zaměřený na nastartování vztahů ve třídě (učitel – žák, žák – žák, žáci).

KDO – učitelé 1. stupně

KDY – 1. týden v září

➔ **Druhý krok** – výchovně preventivní program zaměřený na rozvoj empatie, tolerance a sociálních dovedností.

KDO – školní psycholog

KDY – v průběhu celého šk. roku

➔ **Škola jinak** (navazování vztahů mezi spolužáky 1. a 2. stupně)

KDO – žáci 8. a 9. ročníků

KDY – prosinec

➔ **Hasík** – akce zaměřená na prevenci a zvládnutí situací ohrožujících zdraví i život.

KDO – členové Záchranného hasičského sboru

KDY – v průběhu roku

➔ **Preventivní program**

KDO – ŠMP, školní psycholog, pí. Kafková – lektorka zaměřená na programy v rámci primární prevence .

KDY – listopad

- ➔ **Preventivní program –Aktovka plná her** - program se zaměřuje na podporu třídního kolektivu a budování koheze za pomoci hry.

KDO – P-centrum Olomouc

KDY – duben nebo květen – dle nabídky

- ➔ **Rozhovory U-Ž** – třídní učitel povede prožitkový program na téma: Jak se cítím v kolektivu třídy, Co mi udělalo radost tento měsíc, Trápí tě něco, Co tě potěšilo, a další, podle aktuální nálady kolektivu třídy.

KDO – třídní učitel

KDY – 1x za měsíc

3. A, 3. B / Mgr. Kvapilová Alena, Mgr. Dofková Monika /

- ➔ **Tvoříme pravidla chování v naší třídě**

Diskuse, prožitková aktivita.

KDO – třídní učitelka

KDY – září (1. pololetí), únor, březen (2. pololetí)

- ➔ **Adaptační projekt Tři, dva, jedna – začínáme – Záchrana Ostelonu program je** zaměřený na nastartování vztahů ve třídě (učitel – žák, žák – žák, žáci).

KDO – učitelé 1. stupně

KDY – 1. týden v září

- ➔ **Druhý krok** – výchovně preventivní program zaměřený na rozvoj empatie, tolerance a sociálních dovedností, dokončení programu z minulého školního roku.

KDO – školní psychologka

KDY – 1. pololetí

- ➔ **Znám možnosti, jak využít volný čas**

Nábor organizací, které ve městě, či blízkém okolí nabízejí volnočasové aktivity.

KDO – vedení školy, třídní učitel, organizace

KDY – začátek školního roku, v průběhu roku

➔ **Škola jinak** (navazování vztahů mezi spolužáky 1. a 2. stupně)

KDO – žáci 8. a 9. ročníků

KDY – prosinec

➔ **Preventivní program zaměřený na vztahy ve třídě**

KDO – ŠMP, školní psycholog, ŠMP, školní psycholog, pí. Kafková – lektorka zaměřená na programy v rámci primární prevence

KDY – listopad

➔ **Preventivní program - Kamarád** (rozvíjení pocitu sebedůvěry a kladného hodnocení každého žáka)

KDO – P-centrum Olomouc

KDY – duben nebo květen – dle nabídky

➔ **Rozhovory U-Ž** – třídní učitel povede prožitkový program na téma: Jak se cítím v kolektivu třídy, Co mi udělalo radost tento měsíc, Trápí tě něco, Co tě potěšilo, a další, podle aktuální nálady kolektivu třídy.

KDO – třídní učitel

KDY – 1x za měsíc

4. A, 4. B / Mgr. Dufková Jana, Mgr. Sedláčková Jana /

➔ **Tvoříme pravidla chování v naší třídě**

Diskuse, prožitková aktivita.

KDO – třídní učitelka

KDY – září (1. pololetí), únor, březen (2. pololetí)

➔ **Adaptační projekt Tři, dva, jedna – začínáme – Záchrana Ostelonu** (program je zaměřený na nastartování vztahů ve třídě (učitel – žák, žák – žák, žáci).

KDO – učitelé 1. stupně

KDY – 1. týden v září

➔ **Škola jinak** (navazování vztahů mezi spolužáky 1. a 2. stupně)

KDO – žáci 8. a 9. ročníků

KDY – prosinec

→ Jezdím bezpečně

Dopravní soutěž.

KDO – tř. učitelka, dopravní hřiště Prostějov

KDY – dle rozpisu organizátorů

→ Preventivní program zaměřený na vztahy ve třídě

KDO – ŠMP, školní psycholog, pí. Kafková – lektorka zaměřená na programy v rámci primární prevence .

KDY – listopad

→ Preventivní program - Kamarád (eliminace posměchu na základě odlišností a posílení sebevědomí.)

KDO – P-centrum Olomouc

KDY – duben nebo květen – dle nabídky

→ Jak se efektivně učit relaxaci

KDO – školní psycholožka

KDY – v průběhu školního roku

→ Program zaměřený na vztahy ve třídě – rozvoj spolupráce a kamarádství

KDO – školní psycholožka

KDY – v průběhu školního roku

→ Rozhovory U-Ž – třídní učitel povede prožitkový program na téma: Jak se cítím v kolektivu třídy, Co mi udělalo radost tento měsíc, Trápí tě něco, Co tě potěšilo, a další, podle aktuální nálady kolektivu třídy.

KDO – třídní učitel

KDY – 1x za měsíc

5. A, 5. B / Mgr. Nedomová Zuzana, Mgr. Příkrylová Gabriela /

➔ **Tvoříme pravidla chování v naší třídě**

Diskuse, prožitková aktivita.

KDO – třídní učitelka

KDY – září (1. pololetí), únor, březen (2. pololetí)

➔ **Adaptační projekt Tři, dva, jedna – začínáme – Záchrana Ostelonu** (program je zaměřený na nastartování vztahů ve třídě (učitel – žák, žák – žák, žáci).

KDO – učitelé 1. stupně

KDY – 1. týden v září

➔ **Znám možnosti, jak využít volný čas**

Nábor organizací, které ve městě, či blízkém okolí nabízejí volnočasové aktivity.

KDO – vedení školy, třídní učitel, organizace

KDY – začátek školního roku, v průběhu roku

➔ **Škola jinak** (navazování vztahů mezi spolužáky 1. a 2. stupně)

KDO – žáci 8. a 9. ročníků

KDY – prosinec

➔ **Preventivní program zaměřený na vztahy ve třídě**

KDO – ŠMP, školní psycholog, pí. Kafková – lektorka zaměřená na programy v rámci primární prevence .

KDY – listopad

➔ **Preventivní program - Zachycen v sociální síti (program je zaměřený na bezpečnou práci s internetem)**

KDO – P – centrum Olomouc

KDY – duben nebo květen – dle nabídky

➔ **Program zaměřený na vztahy ve třídě – rozvoj spolupráce a kamarádství**

KDO – školní psycholožka

KDY – v průběhu školního roku

- ➔ **Rozhovory U-Ž** – třídní učitel povede prožitkový program na téma: Jak se cítím v kolektivu třídy, Co mi udělalo radost tento měsíc, Trápí tě něco, Co tě potěšilo, a další, podle aktuální nálady kolektivu třídy.

KDO – třídní učitel

KDY – 1x za měsíc

9.2 Detailní rozpracování preventivních aktivit pro žáky 2. stupně

6. A, 6.B / Mgr. Alena Řepková, Mgr. Michal Vačkář/ /

- ➔ **OSV Mosty** – přispívá k vzájemnému poznávání žáků a zlepšení budoucích vztahů mezi nimi, předchází šikaně.

KDO – třídní učitelé a pověřené učitelé

KDY – 6. a 7. září 2023

- ➔ **Tvoříme pravidla chování v naší třídě** /kolektiv se seznamuje s novými učiteli, nároky a vztahy /

Diskuse, prožitková aktivita.

KDO – třídní učitelé

KDY – září 2023

- ➔ **Volíme zástupce do školního parlamentu**

KDO – třídní učitelé

KDY – září 2023

- ➔ **Co je správné chování?**

Prožitková činnost, hraní rolí, jsme na 2. stupni, co mi může udělat deváták? Jak se bránit? Je to šikana?

KDO – třídní učitelka, vyučující občanské a rodinné výchovy

KDY – září – říjen

- ➔ **Znám možnosti, jak využít volný čas**

Nábor organizací, které ve městě, či blízkém okolí nabízejí volnočasové aktivity.

KDO – vedení školy, třídní učitel, organizace

KDY – začátek školního roku, v průběhu roku

- ➔ **Zdravý životní styl**

Orientace v základních pojmech.

KDO – vyučující RV,OV, přírodopisu

KDY – duben, v průběhu roku, přírodopis

➔ **Osobnostní výchova**

Snažím se respektovat jiné názory, hledám vhodné řešení problémů, diskutuji, naslouchám, jsem zodpovědný, posiluji své sebevědomí.

KDO – vyučující / třídní učitel, občanská a rodinná výchova, hudební výchova, výtvarná výchova.../

KDY – průběžně

➔ **Preventivní program dle aktuální nabídky**

7. A, 7.B , 7.C / Mgr. Tereza Krátká, Mgr.Lucie Ševčíková, Mgr.Václav Kubeček/

➔ **Tvoříme pravidla chování v naší třídě / vzájemná nevraživost, nedodržování pravidel/**

Diskuse, prožitková aktivita.

KDO – třídní učitelka

KDY – září 2023

➔ **Volíme zástupce do školního parlamentu**

KDO – třídní učitelé

KDY – září 2023

➔ **Znám možnosti, jak využít volný čas**

Nábor organizací, které ve městě, či blízkém okolí nabízejí volnočasové aktivity.

KDO – vedení školy, třídní učitel, organizace

KDY – začátek školního roku, v průběhu roku

➔ **Osobnostní výchova /záškoláctví, zanedbání péče, pasivita, nezájem /**

Snažím se respektovat jiné názory, hledám vhodné řešení problémů, diskutuji, naslouchám, jsem zodpovědný, posiluji své sebevědomí.

KDO – vyučující /třídní učitel, rodinná a občanská, hudební výchova, výtvarná výchova.../
třídnické hodiny

KDY – průběžně

➔ **Zdravý životní styl**

Orientace v základních pojmech.

KDO – vyučující RV, OV, vaření

KDY – v průběhu roku

➔ **Preventivní program dle aktuální nabídky**

8. A, 8. B / Mgr. Jarmila Kalvodová, Mgr.Radka Špačková, Mgr.Pavla Enérová/

➔ **Tvoříme pravidla chování v naší třídě**

Diskuse, prožitková aktivita.

KDO – třídní učitelky

KDY – září 2023

➔ **Volíme zástupce do školního parlamentu**

KDO – třídní učitelé

KDY – září 2023

➔ **Znám možnosti, jak využít volný čas**

Nábor organizací, které ve městě, či blízkém okolí nabízejí volnočasové aktivity.

KDO – vedení školy, třídní učitel, organizace

KDY – začátek školního roku, v průběhu roku

➔ **Osobnostní výchova / slušné chování k učitelům, snažím se respektovat jiné názory, hledám vhodné řešení problémů, diskutuji, naslouchám, jsem zodpovědný, posiluji své sebevědomí/**

KDO – vyučující / třídní učitel, občanská a rodinná výchova, hudební výchova, výtvarná výchova.../ třídnické hodiny, kurz „GO“

KDY – průběžně

➔ **Zdravý životní styl**

Diskuse, prožitkové činnosti, hry.

KDO - vyučující – vyučující OV, třídní učitelky

KDY – v průběhu školního roku

➔ **Program „GO“ – vícedenní kurz v přírodě zaměřený na zlepšení vztahů mezi žáky a mezi třídními kolektivy, na rozvíjení sociálních dovedností a kompetencí**

KDY – červen 2024

➔ **Preventivní program dle aktuální nabídky**

9. A, 9. B / Mgr. Tereza Večeřová, Mgr.Kateřina Matějková//

➔ **Tvoříme pravidla chování v naší třídě**

Diskuse, prožitková aktivita.

KDO – třídní učitelky

KDY – září 2023

➔ **Volíme zástupce do školního parlamentu**

KDO – třídní učitelé

KDY – září 2023

➔ **Znám možnosti, jak využít volný čas.**

Nábor organizací, které ve městě, či blízkém okolí nabízejí volnočasové aktivity.

KDO – vedení školy, třídní učitel

KDY – začátek školního roku, v průběhu roku

➔ **Osobnostní výchova** / pasivita, agresivita, nezájem, nemotivovanost, nerespektování učitelů, vulgarismus, sociální členění /

KDO – třídní učitelé, vyučující občanské a rodinné výchovy

KDY – průběžně

➔ **Exkurze Praha** – návštěva kulturních památek a divadel. představení/viz příloha/

KDO: třídní učitelé, ředitel školy

KDY: červen 2024

➔ **Literatura s drogovou tematikou** – školní i mimoškolní četba

KDO – vyučující ČJ

KDY – v průběhu 2. pololetí

➔ **Preventivní program** dle aktuální nabídky

9.3 Detailní rozpracování preventivních aktivit pro žáky všech ročníků

- usilovat o tvorbu příznivého psychosociálního klimatu ve škole (bezpečné prostředí) – pocitu důvěry, bez tlaku na výkon, podporovat zařazení žáků do skupiny, práci ve skupině vrstevníků, vytvoření atmosféry pohody a klidu bez strachu a nejistoty
- posilovat komunikační dovednosti- zvyšovat schopnosti řešit problémy, konflikty, adekvátně reagovat na stres, neúspěch, kritiku
- zvyšovat sociální kompetence - rozvíjet soc. dovednosti, které napomáhají zorientovat se v sociálních vztazích.
- pomáhat formovat postoje ke společensky akceptovatelným hodnotám – pěstovat právní vědomí, mravní a morální hodnoty
- zaměřit se především na prevenci šikany. V případě odhalené šikany se snažit pracovat s oběťmi.

9.4 Proškolení pedagogických pracovníků v problematice sociálně patologických jevů

- Seznámení pedagogů s PP
- Seznámení a připomenutí krizového plánu / rizikové projevy chování /
- Seznámení s výsledky sociometrického šetření / tř. učitelé /
- Vzdělávání a informování pedagogických pracovníků v oblasti prevence

9.5 Detailní vyhodnocení preventivních aktivit s pedagogy

Konkrétní práce v jednotlivých ročnících je písemně vypracována podle předmětů v daných ročnících.

I. stupeň – v rámci OSV / třídnické hodiny/, prvouka, český jazyk, hudební a výtvarná výchova.

II. stupeň - v rámci OSV / třídnické hodiny/, rodinná výchova, literatura, přírodopis, hudební výchova, výtvarná výchova.

KDO: ředitel školy, ŠMP, výchovný poradce, vyučující v daném předmětu a třídní učitel

KDY: červen

Vyhodnocení Preventivního programu školy je zpracováváno v písemné formě metodiky prevence a předkládáno řediteli školy.

KDY: červen 2024

10.SPOLUPRÁCE S RODIČI A VEŘEJNOSTÍ

10.1 Proškolení rodičů v problematice sociál. patolog. jevů – aktuální situace diagnostika řešení, prevence

Besedy a přednášky budou realizovány jen v případě zájmu a potřeb rodičů.

10.2 Proškolení a seznámení s preventivním týmem

- Osobně na třídních schůzkách 1. ročníky - září, ostatní během měsíce listopadu /seznámení se strategií, školním řádem, PP / stránky školy, třídní schůzky, třídní učitel, dopis/
- Konzultační hodiny preventivního týmu – viz Konzultační hodiny preventivního týmu, v průběhu roku přednášková činnost
- Poskytnutí adresáře poskytovatelů služeb, např. problematika zvládání nežádoucího chování u dětí
- Písemná sdělení rodičům
- Distribuce informačních materiálů - články v Kosteleckých novinkách

KDO: pedagog. sbor, ŠMP, výchovný poradce, školní psycholog, ředitel školy, přizvaní odborníci

KDY: průběžně celý rok

10.3 Podpora a rozvoj aktivní formy spolupráce s rodiči

- Přímá účast rodičů na preventivní strategii školy / Školská rada, třídní schůzky, mimořádné třídní schůzky /
- Školní akce určené pro rodiče s dětmi / společné třídní schůzky, Drakiáda, vystoupení pro veřejnost /akademie, akce jednotlivých tříd pro rodiče, Den otevřených dveří, Den dětí – aktivita rodičů, loučení s 9. ročníky, Vánoční koncert /

KDO: ředitel školy, ŠMP, třídní učitel, výchovný poradce, školní psycholog, přizvaní odborníci

KDY: průběžně, dle potřeby

10.4 Třídní konzultace

Zkvalitňování vedení třídních schůzek / děti a rodiče /, příprava třídní schůzky, obsah, sdělení o dítěti, ne pouze o jeho známkách.

KDO: ředitel školy, ŠMP, třídní učitel, výchovný poradce

KDY: září, listopad, duben, mimořádné třídní schůzky

10.5 Spolupráce s veřejností

Spolupráce s orgány státní správy a míst. samosprávy a institucemi zabývajícími se využitím volného času dětí a mládeže

KDO: ředitel školy, ŠMP, výchovný poradce, školní psycholog pedagog. sbor

KDY: průběžně celý rok

Tab. č. 1 Spolupráce s odborníky

Instituce	Forma spolupráce
PPP, SPC, OSPOD	Školení, poradenská činnost
Lékaři	Besedy
Odbor sociální péče	Poradenská činnost
Krajská hygienická stanice Ol. kraje, územní pracoviště PV, OL	Zajištění besed a pomůcek
Zdravá 5	Zajištění pomůcek a materiálu
Krajské ředitelství Ol. kraje oddělení tisku a prevence PV	Preventivní programy
MP Production	Materiály O dospívání a menstruaci
Školní psycholog	Prevence ve třídách, individuální práce s problémovými dětmi
Centrum prevence v Brně	Společnost Podané ruce o.p.s
Projekt E- Bezpečí při UP v OL	Besedy s prezentací - Kyberšikana

Tab. č. 2 Spolupráce s orgány státní správy a místní samosprávy

Instituce	Forma spolupráce	Plán
Město Kostelec na Hané	Zajištění zvýšených finan. nároků	Celoročně
Město Kostelec na Hané	Volný přístup žáků do sportovního areálu	Celoročně
MKS	Zajišťování kulturních pořadů	Průběžně
Městská knihovna	Využití knihovny v objektu školy	Celoročně

Tab. č. 3 Sportovní a zájmové organizace

Instituce	Forma spolupráce
Sokol	Volnočasové aktivity
Oddíl kopané	
Lukostřelba	
Oddíl házené	
Kosíř - taneční soubor	
ZUŠ Plumlov	
Junák	
Hasiči	
TK Natali Mostkovice	Vedení kroužku tenisu

10.6 Propagace

- Kostelecké novinky
- nástěnka ZŠ

KDO: ředitel školy, ŠMP, výchovný poradce, pedagogický sbor

KDY: průběžně celý rok

11. AKTIVITY PRO ŽÁKY – SPECIFICKÁ A NESPECIFICKÁ PREVENCE

11.1 Specifická prevence - ve výuce

Tyto konkrétní úkoly jsou zpracovány po jednotlivých ročnících /viz 7.1 a 7.2 /

I. stupeň

- Zvyšování sebevědomí žáků
- Pravidla soužití mezi žáky a učiteli
- Rozvoj osobnosti
- Vnímání individuálních odlišností dětí mezi sebou
- Úcta, sebeúcta, důvěra
- Komunikativní dovednosti

- Řešení konfliktů a schopnost klást otázky
- Vyjádřit svůj názor, umění říci „NE“
- Práce v kolektivu, vzájemná pomoc
- Pozitivní citové naladění, řešení stresu
- Životospráva, zdravý životní styl
- Schopnost vyhledat pomoc

II. stupeň

- Pravidla soužití ve skupině (šikana)
- Aktivní naslouchání, pravdivost, důvěryhodnost
- Tolerance k menšinám a jiným názorům
- Vyrovnání se s neúspěchem
- Obrana před manipulací
- Postoje k návykovým látkám
- Právní vědomí
- Sexuální výchova

KDO: ředitel školy, ŠMP, výchovný poradce, školní psycholog, pedagog. sbor

KDY: průběžně celý rok

11.2 Preventivní programy

Adaptační programy, projekty denní i vícedenní /viz příloha/. Tyto akce se opakují každoročně, pouze se mění motivace.

KDO – třídní učitelé, ředitel školy, ŠMP, výchovný poradce, školní psycholog, pedagog. sbor

KDY – průběžně celý rok

11.3 Jednorázové besedy, skupinové práce

Realizované s pomocí těchto subjektů:

- Městská policie, Policie ČR, PPP
- Prožitkové programy – psycholog z PPP, ŠMP na dané téma

KDO – ŠMP, školní psycholog, přizvaný specialista

KDY – průběžně celý rok

11.4 Specifická prevence selektivní /indikovaná/

Zaměřená na problémovou část žáků, u kterých chceme zamezit vzniku rizikových projevů chování nebo vyšetřit vzniklou situaci. Po vyšetření dochází k individuální práci s klientem. Je důležitá spolupráce - odborník /psycholog/, rodič, třídní učitel, ŠMP, výchovný poradce.

KDO – přizvaný specialista, ŠMP, výchovný poradce, školní psycholog, třídní učitel, rodiče, výchovné komise

KDY – aktuálně

11.5 Nespecifická prevence

11.5.1 Kroužky

I. stupeň

- Keramický kroužek
- Sportovní a pohybové aktivity
- Míčové hry
- Kroužek anglického jazyka
- Tenisový kroužek
- Joga
- Zumba
- Deskové hry

KDO – pedagogický sbor, přizvání odborníci

KDY – průběžně celý rok

II. stupeň

- Tenisový kroužek
- Basketbalový kroužek
- Kroužek Cvičení z českého jazyka
- Kroužek Cvičení z matematiky

KDO – vedoucí daných kroužků

KDY – průběžně celý rok

11.5.2 Jednorázové akce, spolupráce s veřejností

- Zahájení školního roku
- Dýňová louka - na oslavu Halloweenu
- Mikulášská besídka
- Koncerty v kostele
- Pálení čarodějnic
- Den dětí
- Návštěva divadelních a filmových představení
- Školení první pomoci
- Přednáška s Policí ČR
- Exkurze 9. roč. do krajského města Olomouce
- Burza škol 5., 7. a 9. roč.
- Hvězdárna Prostějov
- Hasík
- Vánoční turnaj ve floorballe
- Ekologická exkurze ve Sluňákově
- Streetball
- Atletické závody
- Recitační soutěž
- Fotbalový turnaj
- Sportovně branný den
- Tenisový turnaj

KDO – rodiče, členové Sokola, Hasiči, pedagogický sbor

KDY – průběžně celý rok

11.6 Zdroje odborné literatury pro pedagogy

Pro pedagogy je k dispozici odborná literatura, ze které mohou v případě potřeby čerpat:

- Kolář – Bolest šikanování (tuto publikaci má každý kantor u sebe)
- Bendl – Ukázněná třída
- DVD – Drogy Ne
- šanon Naši sousedé

- šanony Dětský svědek – práce u soudu
- DVD – Dětské práce
- pracovní listy a publikace na Lidská práva
- Náměty na hry pro první třídu a první stupeň ZŠ
- Tatjana Šišková – Výchova k toleranci a proti rasismu
- Josef Valenta – Osobnostní a sociální výchova
- Dagmar Nováková – Zdravý způsob života a prevence závislostí
- Soňa Hermochová – Hry pro život
- Děti a jejich problémy
- Jiří Němec – Aktivní sociální učení v podmínkách ústavní a ochranné výchovy
- Jiří Němec, Ivana Bodláková – Vím, co chci
- Bendl – Prevence a řešení šikany ve škole
- Průřezová témata

11.7 Prevence proti syndromu vyhoření u pedagogů

Pedagogové mají možnost využívat řadu služeb jako prevenci syndromu vyhoření:

- návštěva divadla
- pořádání společných akcí pro pedagogický sbor. Tyto akce jsou velmi prospěšné a dochází při nich ke stmelení pedagogického sboru. V letošním školním roce již proběhla výjezdová akce do hotelu Rusava. Pedagogové se vzdělávali v oblasti komunikace a měli prostor i čas na společné zážitky (bowling, plavání, vycházky)
- wellness víkendové pobyty pedagogů

PŘÍLOHA I

PREVENTIVNÍ PROGRAMY

Akce ve šk. roce 2022/2023	Termín	Místo	Účastník	Hodnocení
Mosty	září	Areál školy, Kosíř	Žáci 6. ročníku	Osvědčená akce s pozitivním hodnocením. Přispívá k vzájemnému poznávání žáků a zlepšení budoucích vztahů mezi nimi, předchází šikaně.
Začínáme spolu	září	Smržice areál u fotbalového hřiště	Žáci 1. ročníku	Adaptační program, který je určený prvňáčkům a jejich rodičům. Vzájemně se zde poznají rodiče, děti a pedagogický sbor. Formou her se seznámí s třídním kolektivem a jejich třídní učitelkou.
Beseda s Policií ČR – Tvoje cesta onlinem	říjen	AVC	Žáci 6.roč.	Informace o nebezpečí na internetu
Program „GO“	červen		Žáci 8.ročníku	Adaptační program zaměřený na vztahy ve třídě i mezi třídami
3,2,1 -začínáme	září	Areál školy	Žáci 2.- 5. ročníku	Adaptační projekt zaměřený na vztahy ve třídě, v ročníku a mezi žáky celého 1. stupně.
Putování s pohádkou	září	Areál školy	Žáci 1. ročníku	Adaptační projekt zaměřený na schopnost dětí naslouchat , tolerování druhého, odpouštění si...
Pravidla třídy	září	Kmenové učebny	Žáci všech tříd	Tvorba pravidel třídy, jsou vyvěšena ve třídě, jejich dodržování může přispět k bezpečnějšímu prostředí pro žáky.
Výchova ke zdraví	průběžně	Učebny ZŠ	Žáci jednotliv. tříd	V rámci hodin OV a RoV žáci probírají témata týkající se prevence soc. patol. jevů
Škola v přírodě pro 1.- 5. ročník	květen	Horská chata dle výběru vedoucích programu	Žáci 2. – 5. ročníků, třídní učitelé	Akce se zúčastnili pouze žáci 4. A třídy.
Exkurze pro 9. ročník	červen	Praha	Žáci 9. ročníku, třídní učitelé	Osvědčená akce, žáci se seznamují s historií hlavního města, s kulturním i společenským životem.

Nebezpečné komunikační jevy související s používáním ICT	září	Učebny II. stupně	Žáci 5.-9.ročníku	Žáci proškoleni vyučujícími informatiky.
Řešení jednotlivých případů výskytu šikany	průběžně		Metodici prevence, psycholog, výchovní poradci.	Evidence řešených případů u ŠMP a třídních učitelů.
Práce školní psycholožky s problémovými třídami	průběžně			Během distančního vzdělávání se žáci mohli s případnými problémy obrátit na školní psycholožku i metodika prevence, žáci 6., 7. a 8. ročníku měli možnost se zúčastnit dobrovolné online hodiny paní psycholožky na téma životní spokojenost, 9. ročník na téma Stres a jeho zvládání. Proběhla i edukace na téma, co dělat, když mám nějaký problém, kam se obrátit.

ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE

Období 2023 – 2027

„Základním principem primární prevence rizikového chování u žáků je výchova k předcházení a minimalizaci rizikových projevů chování, ke zdravému životnímu stylu, k rozvoji pozitivního sociálního chování a rozvoji psychosociálních dovedností a zvládání zátěžových situací osobnosti.

Tento dokument se řídí: **Metodickým doporučením k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28).**

1. STAV ŠKOLY Z HLEDISKA PATOLOGICKÝCH JEVŮ, JEJÍ ZAMĚŘENÍ:

VZTAH UČITEL – ŽÁK

Budujeme vzájemnou důvěru mezi učitelem a žákem. Žák ví, že se může na učitele obrátit a bude respektován jeho názor, jeho potřeby. Učitel se zajímá o žáka, podněcuje dialog. Učitel získává důvěru žáka i prostřednictvím budování vztahu s rodinou, sociálním prostředím žáka. Při řešení problémů je učitel otevřen komunikaci s žákem, s rodičem, širší rodinou, ostatními pedagogy, výchovným poradcem, ad. Na základě dosažení dohody o společných cílech a postupech dochází k celkové a jednotné podpoře žáka.

Skupinová práce

Žáci ve vyučování spolupracují ve dvojicích, ve skupinách, ve skupinách napříč třídami. Učitel věnuje pozornost spolupráci ve skupinách, podporuje naslouchání, zapojení všech členů skupiny, reflektuje s žáky skupinovou práci a podporuje tak rozvoj kompetencí týmové práce, řešení konfliktu (učitel podporuje odpovědnost žáka za řešení konfliktu). Žáci se učí vést diskuzi, vyjadřovat své názory, naslouchat druhým a vhodným způsobem reagovat na kritiku.

Projektové vyučování a celoškolní projekty

V rámci projektů se žáci mohou blíže seznámit s děním kolem sebe a aktuálními tématy. Umožňuje intenzivní spolupráci tříd v rámci ročníku. Celoškolní projekt navíc podporuje spolupráci žáků napříč třídami a napříč ročníky. Žáci se navzájem poznávají a dokáží spolupracovat starší s mladšími. Je to podstatný prvek prevence šikany starších žáků vůči mladším.

Individualizované hodnocení, slovní hodnocení, sebehodnocení, zpětná vazba skupiny

Žáci dostávají komplexní zpětnou vazbu od učitele. Jsou informováni o svém pokroku i nedostacích. Je oceňováno úsilí žáka a míra jeho pokroku bez srovnávání s výkonem ostatních. Je podporován jeho individuální talent a zájem. Diferenciace výuky může probíhat prostřednictvím práce ve skupinách podle zaměření žáka. Pomáháme žákovi vybudovat si důvěru v sebe, ve vlastní síly, pozitivní vztah k okolnímu světu.

Komunikace s rodiči, veřejností

Učitelé nabízejí všem rodičům možnost individuální konzultace. Rodiče mají také možnost navštívit i výuku, občas se zapojují do výuky v rámci svých možností a poznávají tak prostředí školy a lépe tak chápou potřeby svých dětí ve škole.

Rodiče budou o programu informovat především třídní učitelé na třídních schůzkách. Informovanost bude zaměřena zejména na oblast prevence užívání návykových látek a šikany. Zájemci obdrží informace, které budou obsahovat nezbytná telefonní čísla a adresy, základní seznam změn chování, které by se mohly u jejich dětí vyskytnout, ale i několik užitečných rad, jak se zachovat, zjistí-li u svého potomka závislost či stane-li se jejich dítě obětí šikany.

Pedagogická diagnostika

Učitel věnuje pozornost žákům, registruje signály o možném problému žáka a hledá příčiny a vhodné formy nápravy. Pokud je třeba, spolupracuje s rodiči a výchovným poradcem, který se zapojí do diagnostického a terapeutického procesu. Případně je využíváno dalších odborných institucí (PPP aj.)

Řešení přestupků

Porušování školního řádu, týkajícího se držení, distribuce a užívání návykových látek v prostorách školy, je klasifikováno jako hrubý přestupek a jsou vyvozeny patřičné sankce. Jsou sledovány i další rizikové chování - šikana, vandalismus, brutalita, rasismus atd. Při jejich zjištění jsou navržena cílená opatření. V případě, kdy selže prevence ve škole, bude přistoupeno k následujícím opatřením:

1. individuální pohovor se žákem
2. jednání s rodiči na úrovni výchovné komise
3. doporučení kontaktu s odborníky
4. v případě nezájmu rodičů uvědomění sociálního odboru, oddělení péče o dítě
5. v případě dealerství oznámení Policii ČR

Zveřejnění informací

Informace budou zveřejňovány na nástěnce u šaten v přízemí nové budovy školy a na preventivní nástěnce staré budovy školy. Informace obsahují důležitá telefonní čísla a adresy (linky důvěry apod.) a další informace, které se vztahují k tématům zařazeným do Minimálního preventivního programu, zásady první pomoci při výskytu šikany.

Dalším informačním zdrojem pro žáky a hlavně vyučující je knihovna a videotéka v pracovně rodinné výchovy. Během školního roku bychom ji rádi doplnili o několik aktuálních titulů.

Program bude zveřejněn na školních webových stránkách.

2. PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ PREVENCE

Metodikové prevence: Mgr. Alena Kvapilová - I. stupeň

Mgr. Kateřina Matějková - II. stupeň

Metodik prevence spoluvytváří minimální preventivní program, podílí se na jeho realizaci. Komunikuje s učiteli v oblasti primární prevence, v případě vzniklého problému dává podněty k možné nápravě. Spolupracuje s institucemi a organizacemi v oblasti primární prevence. Koordinuje předávání informací o problematice rizikového chování ve škole, dokumentuje průběh preventivní práce školy. Hodnotí realizaci minimálního preventivního programu.

Výchovný poradce: Mgr. Marcela Kiebelová - II. stupeň

Mgr. Dagmar Smékalová - I. stupeň

Výchovný poradce koordinuje společně s metodikem prevence aktivity školy v oblasti prevence. Aktivně nabízí učitelům a žákům možnost poradit se o svých problémech. Zaměřuje se na žáky, kteří jsou ohroženi ve svém vývoji, sebepojetí, komunikaci s druhými. Učitelé informují výchovného poradce o případech výskytu agresivního chování ve třídě, signálů o potížích žáka (osobnostní, rodinné, vztahové), náhlém i trvalém neúspěchu v učení, obtížné komunikaci, konfliktu s rodiči, porušování pravidel soužití ve škole žákem, krádežích ve třídách. Výchovný poradce navrhuje opatření, navrhuje řediteli školy svolání výchovné komise, vede individuální konzultace s dětmi, s rodiči, informuje o možnostech odborné péče a další pomoci (adresář sociálních služeb, linku bezpečí, apod.). Jedná se sociálním odborem. Konzultuje problémy s odbornými pracovišti – SPC, PPP.

Pedagogové

Věnují se v rámci výuky rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, učí podle principů a metod v rámci koncepce školy. Provádějí průběžnou diagnostiku žáků a třídy, na pedagogických radách vzájemně hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy,

navrhují opatření. Třídní učitel je v kontaktu s rodiči žáků své třídy prostřednictvím třídních schůzek, osobních setkání a dalších možností komunikace.

Ředitel školy – Mgr. Bc. Oldřich Bezdomnikov

Sleduje efektivitu prevence rizikového chování. Sleduje problémy v kontextu celé školy a dělá personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole. Svolává v případě potřeby výchovnou komisi za účasti pedagogů, zákonných zástupců, pedagogů, pracovníku OSPOD, psychologů aj.

3. STAV DĚTÍ VE VZTAHU K PATOLOGICKÝM JEVŮM

Ke zjištění aktuálního stavu rizikového chování ve škole jsou využívány dotazníkové metody, práce třídních učitelů, připomínky zástupců tříd ve školním parlamentu, podněty ze schránky důvěry.

4. POTŘEBNOST PREVENTIVNÍ STRATEGIE

Škola nemůže přejímat zodpovědnost za výchovu ke zdravému životnímu stylu, může jen pomáhat rodičům v rozvoji dítěte jeho vzděláváním a socializací ve skupině dětí. Prevence založená ve společnosti předpokládá řadu spolupracujících složek. Vedle rodiny, škol a školských zařízení jsou to orgány sociálně právní ochrany dětí, zdravotnická zařízení, místní samosprávy, poradenské instituce ve školství, duchovní sdružení, policie, kulturní střediska, zájmové organizace, podnikatelské subjekty apod. Škola usiluje o integraci primárně preventivních aktivit, které sama poskytuje, se službami specializovaných zařízení.

Problémy, které mohou negativně ovlivňovat primární prevenci u dětí a mládeže:

- nechť pedagogů vyvíjet aktivity, které nepřinášejí okamžitý viditelný výsledek
- nedostatečné využití stávající legislativy
- nedostatečná ochrana dětí před alkoholem a pasivním kouřením v rodině a na veřejnosti
- vysoká společenská tolerance k legálním drogám
- mobilní telefony, internet
- liberalizace drogové politiky
- absence pocitu zodpovědnosti za vlastní zdraví
- podceňování primární prevence
- prevence pouze ve škole, po skončení vyučování nemožnost postihu, nekontrolovatelnost žáků
- prevence jen ve školách, absence prevence v rodinách
- neodbornost pedagogů v dané oblasti (absence právního vědomí)
- nedostatečné pravomoci školních metodiků prevence

5. CÍLE

Dlouhodobé cíle primární prevence

ŽÁCI

Vytvářet systém aktivit zaměřený na:

- prevenci rizikového chování
- pozitivní sociální klima ve třídě a ve skupině
- zdravý životní styl
- zodpovědnost za sebe a za své chování

RODIČE

Vytvářet systém aktivit zaměřený na:

- získávání rodičů pro spolupráci se školou
- organizování a nabízení programů vedoucích ke vzdělávání v oblasti RPCH

PEDAGOGOVÉ

- organizování a nabízení programů vedoucích ke vzdělávání v oblasti RPCH
-

Střednědobé cíle primární prevence

ŽÁCI

Realizovat systém aktivit a programů, které jsou zaměřené na:

- rizikové skupiny žáků
- vzájemnou pomoc a toleranci odlišnosti
- zvyšování zdravého sebevědomí a sebehodnocení, vážit si sama sebe
- smysluplné trávení volného času
- na schopnost zvládat konfliktní a zátěžové situace
- postoje proti rasismu, antisemitismu (předpojatost vůči židům) a xenofobii (nedůvěra ke všemu cizímu)

RODIČE

- informovat rodiče o akcích školy, možnost zpětné vazby
- nabídnout rodičům možnost aktivního spolupodílení se na aktivitách pro děti a vedení kroužků

Krátkodobé cíle primární prevence

- plnění úkolů stanovených pro daný rok v PP

Primární prevence u žáků na naší škole je zaměřena hlavně na:

předcházení rizikových projevů chování v těchto oblastech:

- Záškoláctví
- Násilí, agrese, šikana, kyberšikana
- Kriminalita, vandalismus
- Užívání všech návykových látek (tabák, alkohol, omamné a psychotropní látky)
- Rizikové sexuální chování
- Poruchy příjmu potravy (mentální anorexie, bulimie)
- Netolismus (virtuální drogy a patologické hráčství - gambling)
- Rizikové sporty a rizikové chování v dopravě

6. VYMEZENÍ CÍLOVÉ SKUPINY

Strategie je zaměřena na všechny žáky 1. - 9. ročníku základní školy, se zvláštním přihlédnutím k dětem ze sociálně slabšího a málo podnětného rodinného prostředí, dětem s nedostatečným prospěchem a s některými typy specifických vývojových poruch chování.

U pedagogů je další vzdělávání zaměřeno na celý tým, se zvláštním přihlédnutím k začínajícím pedagogům a pedagogům bez odborné kvalifikace. Intenzivní vzdělávací aktivity jsou směřovány k pracovníkům, kteří zajišťují činnost školního poradenského pracoviště – výchovný poradce, metodik prevence, speciální pedagog, školní psycholog.

Do systému informování jsou zapojeni všichni rodiče. Zvláštní pozornost je věnována skupinám rodičů tříd, kde se vyskytly negativní jevy jako šikana, nebo výskyt drog. Individuální pozornost je pak věnována rodičům žáků, u kterých byl zjištěn výskyt návykových látek, konzumace alkoholu a kouření, rodičům žáků – agresorů v případech šikany.

7. REALIZACE ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE

A) Specifická primární prevence

Aktivity a programy zaměříme na omezení výskytu RPCH.

Jedná se o:

- Všeobecnou prevenci (všichni žáci)
- Selektivní prevenci (žáci, u kterých lze předpokládat rizikové chování)
- Indikovaná prevence (zaměřená na žáky u kterých již byl zaznamenán výskyt rizikových faktorů chování, žáci s výskytem problematických vztahů v rodině, ve škole nebo se spolužáky)

B) Nespecifická primární prevence

Školní preventivní strategie je také realizovaná všemi pedagogy ve výuce. Veškeré aktivity podporují zdravý životní styl, osvojování pozitivního sociálního chování, zájmové, sportovní a volnočasové aktivity.

- Oblast zdravého životního stylu (osobní a duševní hygiena, dostatek pohybu, výživa)
- Oblast společenskovední (sociální dovednosti)
- Oblast přírodovědní (vliv návykových látek na tělo člověka)
- Oblast občanské výchovy (příprava na život, založení rodiny)
- Oblast sociální patologie (vliv sociálně patologických jevů na život člověka)
- Oblast sociálně – právní (práva a povinnosti dítěte v oblasti patologických jevů)

8. ZNALOSTNÍ KOMPETENCE ŽÁKŮ

1. – 3. ročník

- žáci dokáží pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog, zneužíváním léků
- znají jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- znají hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu
- mají vědomosti jak udržovat zdraví a o zdravém životním stylu
- mají právní povědomí v oblasti rizikového chování

3. – 5. ročník

- žáci mají povědomí o zdraví jako základní lidské hodnotě
- znají činnosti, které jsou vhodné z hlediska zdraví zařadit do denního režimu, osvojují si zdravý životní styl
- podrobně znají zdravotní a sociální rizika návykových látek a argumenty ve prospěch zdraví
- znají zákony omezující kouření, požívání alkoholu a zákony týkající se užívání a šíření drog
- umí komunikovat se službami poskytujícími poradenskou pomoc

- umí pojmenovat základní mezilidské vztahy
- umí rozpoznat projevy lidské nesnášenlivosti
- ví, na koho se obrátit v případě, že někdo ohrožuje nebo poškozuje jeho práva
- mají povědomí o tom, že každé jednání, které ohrožuje práva druhých (šikana, násilí, zastrašování aj.), je protiprávní
- znají základní způsoby odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky

6. – 9. ročník

- žáci znají význam harmonických mezilidských vztahů pro zdravý životní styl a zdraví
- respektují odlišné názory či zájmy lidí a odlišné způsoby jejich chování a myšlení, jsou tolerantní k menšinám
- znají a uplatňují vhodné způsoby řešení neshod se spolužáky, spory řeší nenásilným způsobem
- znají vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích
- umí spolupracovat ve skupině a přebírat zodpovědnost za společné úkoly
- znají významné dokumenty upravující lidská práva a sociálně právní ochranu dětí
- znají činnost důležitých orgánů právní ochrany občanů
- uvědomují si podstatu protiprávního jednání a právní odpovědnost za případné protiprávní činy
- umí zhodnotit vhodné a nevhodné zdravotní návyky
- umí vysvětlit své konkrétní postoje a chování z pohledu zdraví
- ví, co je podstatou zdravého životního stylu a snaží se o jeho realizaci
- znají pozitivní vliv aktivního pohybu, relaxace, duševní hygieny
- ví, že zneužívání dítěte je trestné
- umí diskutovat o rizicích zneužívání drog, orientují se v trestně právní problematice návykových látek
- ví, kde hledat odbornou pomoc, v případě potřeby ji dovedou využít
- zvládají účelné modely chování v krizových situacích (šikanování, týrání, sexuální zneužívání apod.) a správně se rozhodují v situacích vlastního nebo cizího ohrožení
- dokáží komunikovat se specializovanými službami (linky důvěry, krizová centra)
- odmítají projevy brutality a násilí zprostředkované médii a umí o nich diskutovat

9. METODY A FORMY, JAKÝMI BUDOU DÍLČÍ AKTIVITY ŘEŠENY

Programy zaměřené na:

1. – 5. ročník

- společné stanovení a zažití pravidel soužití mezi žáky a učiteli
- zvyšování zdravého sebevědomí žáků
- zkoumání a uvědomování si vlastní osobnosti
- vnímání individuálních odlišností dětí mezi sebou a přijímání těchto jevů
- nácvik vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry
- rozvoj schopnosti diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty (například formou komunitního kruhu)
- rozvoj schopnosti klást otázky, umění vyjádřit svůj názor, umění říci „ne“
- navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě

- osvojování a upevňování základních návyků v rámci ZŽS – hygiena, životospráva, sdělení základních informací z oblasti prevence experimentování s alkoholem a cigaretami
- základy etické a právní výchovy
- zaměření pozornosti na včasné odhalování specifických poruch učení nebo i jiných postižení
- všestranný rozvoj osobnosti žáka
- soustředěnost na včasné diagnostikování soc.-patologických problémů ve třídních kolektivech
- důraz na spolupráci s rodiči
- široká nabídka volnočasových aktivit
- ekologická výchova
- návštěvy filmových a divadelních představení, koncertů, besed apod. Účast v soutěžích výtvarných, sportovních, zdravotnických, dopravních atd. jako v předchozích letech

6. – 9. ročník

Přechod na druhý stupeň základní školy přináší řadu změn a z nich vyplývajících zátěžových situací – změna třídního učitele, střídání vyučujících v jednotlivých předmětech, odchod některých spolužáků (víceletá gymnázia, sportovní třídy apod.) a příchod nových spolužáků, zvýšené nároky na objem a strukturu učiva.

Obsah programu:

- vzájemné poznávání účastníků
- vytváření vztahu důvěry mezi žáky a učiteli a mezi žáky navzájem
- stanovení pravidel soužití třídní komunity
- formování skupiny, která je pro žáky bezpečným místem, která jim pomůže vyhnout se rizikovému společensky nežádoucímu chování – šikanování, užívání alkoholu a drog, vzniku různých typů závislostí apod.
- začlenění nových žáků do komunity třídy
- trénink obrany před manipulací, s uměním říci „ne“
- trénink odpovědnosti za vlastní rozhodnutí
- zvládání náročných fyzických duševních situací
- umění vyrovnat se s neúspěchem
- upevňování vztahů v komunitě vrstevníků
- rozvoj schopností přijímat svobodná a odpovědná rozhodnutí
- nácvik efektivní komunikace na základě vlastních prožitků
- nácvik řešení zátěžových situací
- zvýšení schopnosti odolávat nebezpečím, krizím, stresu, zátěžovým situacím (včetně odmítání alkoholu, drog, nikotinu, nevhodných způsobů chování)
- přehled životních rizik
- společenské vztahy (včetně mediální hygieny, vlivu reklamy apod..)
- modelové, projektové situace poskytující návody k řešení problémů

10. VYHODNOCENÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE

O realizaci preventivní strategie povede školní metodik prevence průběžné záznamy, vyhodnocení strategie předloží na konci školního roku řediteli školy.

V Kostelci na Hané 13.9.2023